

Ignacy Skrzypek, Franciszek Rożnowski

Biernatka, st. 1, 2, 3, gm. Czarne, woj.
słupskie, AZP 26-30/st.st. 27-29

Informator Archeologiczny : badania 30, 123

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

EPOKA ŻELAZA

Wczesna epoka żelaza

Bachórz, st. 16,
gm. Dynów, woj. przemyskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

Białka, st. 3, gm. Szczawin
Kościelny, woj. płockie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

BIERNATKA, st. 1, 2, 3,
gm. Czarne, woj. słupskie,
AZP 26-30/st.st. 27-29

cmentarzyska kultury pomorskiej (okres halsztacki C/D – wczesny okres lateński)
Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 12 do 31 sierpnia przez mgr. Ignacego Skrzyпка (Muzeum Okręgowe w Koszalinie). Opracowanie antropologiczne przepalonych szczątków kostnych: dr Franciszek Rożnowski (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku). Finansowane przez Burmistrza Miasta Człuchowa, Wydział Kultury, Sportu i Rekreacji Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku oraz PSOZ. Drugi sezon badań. Badania ratownicze prowadzone były: na st. 1 w latach 1910, 1911, po odkryciu pierwszych grobów; na st. 2 w 1970 r.; st. 3 zostało odkryte w 1978 roku. Na wszystkich stanowiskach stwierdzono wkopy rabunkowe. W sezonie 1996 systematycznymi badaniami objęto powierzchnię 1 ha.

Stanowisko 1: ustalono, że w przeszłości zniszczono bądź wyeksplorowano około 50 grobów. W 1996 r. zarejestrowano 5 grobów skrzynkowych (2 z obwarowaniem, 2 bez obwarowania, jedno rumowisko grobu), datowanych na młodszą fazę okresu halsztackiego (HaD), chociaż niektóre mogą być młodsze i pochodzić z wczesnego okresu lateńskiego.

Stanowisko 2: zostało pokryte rowami sondażowymi o szerokości około 0,5 m i długości od 5 do 15 m. W trakcie badań powierzchnie te zostały poszerzone w celu eksploracji grobów. W sumie założono 43 rowy sprawdzające i 33 wykopy większe, o łącznej powierzchni 0,6 ha. zarejestrowano łącznie 66 grobów, z czego 31 odstonięto i zadokumentowano. Pozostałe uznano za rumowiska grobów zniszczonych w trakcie prowadzenia uprawy leśnej i rabunkowej działalności poszukiwaczy skarbów. Stanowisko 2 reprezentuje typ cmentarzyska płaskiego, ciałopalnego, z jednolitą formą grobów kamiennych, jakimi są groby skrzynkowe z obwarowaniem lub bez obwarowania. Tylko w jednym przypadku mamy do czynienia z częściowo zachowanym grobem jamowym. Groby skrzynkowe zbudowane były z płyt piaskowca kambryjskiego i z eratyków granitowych tworzących komorę grobową, w 13 przypadkach z obwarowaniem, w 15 bez obwarowania. Wszystkie usytuowane były na piaszczystej fałdzie morenowej, w większości na szczycie lub południowym sklonie. Dane te potwierdzają regułę lokalizacji grobów kultury pomorskiej charakterystyczną dla Pomorza Wschodniego i Środkowego. W świetle pozyskanych materiałów ceramicznych oraz form grobów można potwierdzić wcześniejszą sugestię, że cmentarzysko założone zostało na przelomie okresu halsztackiego C/D i było wykorzystywane do schyłku okresu halsztackiego, a być może aż do początków okresu lateńskiego.

Stanowisko 3: założono 13 rowów sondażowych i 12 wykopów, w których zarejestrowano 30 grobów, w tym jeden jamowy. Odkryte i zadokumentowane groby, także skrzynkowe z obwarowaniem lub bez, są charakterystyczne dla całego okresu trwania kultury pomorskiej, ze wskazaniem na schyłkową fazę istnienia tej kultury.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Człuchowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w pracy: I. Skrzypek, *Archeologiczne badania ratownicze prowadzone w 1996 r. na cmentarzysku ludności kultury pomorskiej w Biernatce-Olsztanowie, st. 1-3, gm. Czarne, woj. Słupsk, (w:) „Koszalińskie Zeszyty Muzealne”, t. 22.*

Badania nie będą kontynuowane.